

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verlag over de opvolgingsdoorlichting van Vrije Basisschool te ANTWERPEN 1

Hoofdstructuur	basisonderwijs
Instellingsnummer	6081
Instelling	Vrije Basisschool
Directeur	Peggy Malfet
Adres	Lange Leemstraat 313 - 2018 ANTWERPEN 1
Telefoon	03-287.00.73
Fax	03-287.00.85
E-mail	basis@tachkemoni.be
Bestuur van de instelling	VZW Tachkemoni
Adres	Lange Leemstraat 313 - 2018 ANTWERPEN 1
CLB	Provinciaal CLB Antwerpen
Adres	Markgravelei 86 - 2018 ANTWERPEN 1
Dagen van het opvolgingsbezoek	05-06-2015
Einddatum van het opvolgingsbezoek	05-06-2015
Datum bespreking verslag met de instelling	24-06-2015
Samenstelling inspectieteam	
Inspecteur-verslaggever	Béatrice COOPMAN
Teamleden	Veronique BILTEREYST

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
1 HISTORIEK.....	4
2 TE REMEDIEREN TEKORT(EN).....	4
3 ZIJN DE TEKORTEN GEREMEDIEERD?	4
3.1 Lager onderwijs: Nederlands.....	4
3.2 Lager onderwijs: muzische vorming	6
3.3 Inbreuken op de regelgeving.....	8
4 ADVIES EN REGELING VOOR VERVOLG	8
5 ADVIES BETREFFENDE DE OVERIGE REGELGEVING.....	8

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de opvolgingsdoorlichting van de school door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 geeft haar de opdracht hiertoe.

Als de school bij een doorlichting een beperkt gunstig advies kreeg, volgt na de periode, vermeld in het advies, een opvolgingsdoorlichting. Tijdens een opvolgingsdoorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de bij de voorgaande doorlichting vastgestelde tekortkomingen voldoende werden geredimeerd.

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een (opvolgings)doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de school karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de school
- proces: initiatieven die de school neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de school met haar leerlingen of cursisten bereikt.

Meer info over het CIPO-referentiekader vindt u op www.onderwijsinspectie.be.

Tijdens het opvolgingsbezoek verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

De opvolgingsdoorlichting resulteert in een opvolgingsverslag dat bestaat uit een concluderend gedeelte en een advies.

Het concluderende gedeelte omvat de conclusies van de opvolging.

Het opvolgingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan twee adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve opvolgingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 HISTORIEK

Het vorige doorlichtingsbezoek vond plaats van 19-03-2012 tot 23-03-2012 en werd afgesloten met een beperkt gunstig advies. Vanaf 01-03-2015 moet de school kunnen aantonen dat tekort(en) die aan de basis lagen van dit advies, in voldoende mate werden geremedieerd. Dit verslag beschrijft in welke mate de school daarin is geslaagd.

2 TE REMEDIEREN TEKORT(EN)

- **regelgeving**
- de erkenningsvoorwaarde '**voldoen aan de onderwijsdoelstellingen**'

Lager onderwijs - Leergebieden

Nederlands
muzische vorming

3 ZIJN DE TEKORTEN GEREMEDIEERD?

3.1 Lager onderwijs: Nederlands

Voldoet

De onderwijzers bereiken met de leerlingen in voldoende mate de eindtermen voor het leergebied Nederlands. De verschillende domeinen komen op een evenwichtige wijze aan bod en een graduele opbouw binnen de verschillende domeinen is verzekerd. De onderwijzers baseren hun onderwijs voldoende op de uitgangspunten van de eindtermen en werken doelgericht en planmatig het onderwijsaanbod uit.

Curriculum
Onderwijsaanbod
Referentiekader
Planning
Evenwichtig en volledig
Samenhang
Brede harmonische vorming
Actief leren

Het schoolteam ontwikkelde een schooleigen taalvisie afgestemd op de verwachtingen van het leerplan. Om het onderwijsleeraanbod en -proces op een gestructureerde en graduele manier uit te werken, gebruiken de onderwijzers een aantal onderwijsleerpakketten. In het eerste leerjaar hanteren ze een onderwijsleerpakket waarbij vooral de ontwikkeling van de vereiste lees- en schrijftechnische vaardigheden van de leerlingen centraal staat. De overige leerjaren gebruiken een ander onderwijsleerpakket. De onderwijzers vergeleken dit onderwijsleerpakket met het leerplan en stelden vast dat het niet helemaal is afgestemd op de uitgangspunten en de doelen ervan. Daarom voegen ze er volledigheidshalve eigen domeinspecifieke materialen aan toe en passen ze lessen aan. Momenteel verdiepen ze zich in een meer doelgerichte werking waarbij ze hun kennis van de leerplandoelen aanscherpen. Het schoolteam ontwikkelt geleidelijk aan ook een talenbeleid dat erop gericht is de leerlingen te ondersteunen om de doelen van het curriculum vlotter te bereiken en zich maximaal te ontplooiën.

De onderwijzers hebben kritische aandacht voor een volledig en evenwichtig onderwijsleeraanbod. Per thema gaan ze na of alle domeinen aan bod komen. Ze geven per domein aan welke lessen uit het onderwijsleerpakket komen, welke lessen ze zelf aanvullen binnen het leergebied en welke bij andere leergebieden. De onderwijzers hebben dan ook in groeiende mate aandacht voor het totaaltaalonderwijs waarbij ze taal geïntegreerd en thematisch aanbieden aan de leerlingen.

Om de taalvaardigheid van de leerlingen te versterken, maken de onderwijzers in groeiende mate gebruik van werkvormen die het (inter)actief leren binnen en

buiten de lessen Nederlands mogelijk maken, al dan niet klasdoorbrekend georganiseerd. Daarbij hebben ze expliciete aandacht voor spreekdurf en in toenemende mate functioneel taalgebruik. De leerlingen krijgen daardoor meer kansen om samen talige aspecten te verkennen, te analyseren en te verwerven. Het schoolteam verdiept zich in de organisatie van een krachtig woordenschatonderwijs.

Materieel beheer Het schoolteam voorziet in voldoende leermiddelen om de leerplandoelen na te streven en te bereiken. In de klassen hangen ondersteunende wandplaten met
Uitrusting aandacht voor verschillende deelvaardigheden.
Leermiddelen

Evaluatie De onderwijzers evalueren de vorderingen van hun leerlingen op permanente
Evaluatiepraktijk basis door hen persoonlijke feedback te geven tijdens de les zelf. Opvallend is de
Evenwichtig en representatief aandacht voor zelfevaluatie. Verder maken ze vooral gebruik van de toetsen van
Leerlingvolgsysteem de onderwijsleerpakketten, die ze al dan niet aanpassen, en eigen toetsen om te
Gericht op bijsturing peilen naar de vorderingen van de leerlingen. De onderwijzers maken geregeld foutenanalyses. Bijkomend opteren ze voor een instrument om de vooruitgang van de spreekvaardigheid van de leerlingen op te volgen en hen daarin te begeleiden. Momenteel zijn de onderwijzers nog zoekend om een aantal domeinen nog doelgericht te evalueren. Zo proberen ze de spreek- en luistervaardigheid meer gericht te observeren aan de hand van een lijst met attitudinale doelen.

Enkele keren per schooljaar neemt het team van de lagere afdeling genormeerde toetsen af voor technische leesvaardigheid. Resultaten van intergemeentelijke toetsen en proeven van een onderwijskoepel vullen deze evaluatiegegevens aan. De teamleden analyseren deze gegevens om zo nodig het onderwijsaanbod bij te sturen. Onderling communiceren ze in groeiende mate over deze gegevens om het gevoel van gezamenlijke verantwoordelijkheid te versterken.

Een aantal evaluatiegegevens nemen de onderwijzers op in het leerlingvolgsysteem. De klassenraad houdt met de resultaten van Nederlands van de leerlingen rekening bij de deliberatie die leidt tot de uitreiking van het getuigschrift basisonderwijs.

Begeleiding Vele leerlingen hebben niet het Nederlands als thuistaal en spreken meerdere
Leerbegeleiding talen. Het team van de lagere afdeling hanteert een screeningsinstrument dat de
Beeldvorming schoolse taalvaardigheid meet van de leerlingen die in het eerste leerjaar starten.
Zorg Bijkomend gebruikt het team ook een eigen screeningsinstrument waarmee het probeert een zicht te krijgen op de mate waarin de leerlingen hun eigen thuistaal (of thuistalen) begrijpen. Deze resultaten geven samen met de gestructureerde overgangsgesprekken een goed beeld van de beginsituatie van de leerlingen. Samen met de resultaten van de (genormeerde) toetsen en de algemene observaties vormen deze ook de basis van de beeldvorming die richtinggevend is voor de zorg op leerlingenniveau.

De onderwijzers nemen in hun klas de eerstelijnszorg op binnen de leerbegeleiding. Het leergebied Nederlands krijgt hierin een duidelijke plaats.

Tijdens het filteroverleg en het multidisciplinair overleg bespreken de teamleden van de lagere afdeling de zorgvraag van de leerlingen. Deze overlegmomenten zijn kwalitatief gegroeid met gestructureerde (voorbereidings)formulieren waarbij aandacht is voor de principes van handelingsgericht werken. Nog niet alle teamleden slagen erin om zelfstandig de hulpvraag te concretiseren en

systematisch de acties te evalueren. De specifieke zorgvraag is meestal bepalend voor de keuze voor klasinterne of -externe ondersteuning door het zorgteam. Zorgleerkrachten bieden ondersteuning tijdens het hoekenwerk in de lagere leerjaren en hebben hierbij aandacht voor woordenschatontwikkeling (preteaching) en luister- en spreekoefeningen. In de hogere leerjaren werken de meer taalvaardige leerlingen geregeld samen met de minder taalvaardige leerlingen.

Aansluitend op de individuele ondersteuningsvraag van de leerling en bij manifeste leerstoornissen of structurele leerachterstand neemt het multidisciplinair team in samenspraak met de ouders maatregelen om te differentiëren of werkt de school samen met externen. De revalidatie die tijdens de lestijden wordt georganiseerd, zijn onderbouwd met de nodige dossiers.

3.2 Lager onderwijs: muzische vorming

Voldoet

De onderwijzers bereiken met de leerlingen in voldoende mate de eindtermen voor muzische vorming. Ze realiseren een doordacht optimaliseringstraject. De visie van het leerplan muzische vorming is voldoende herkenbaar in de klaspraktijk. De onderwijzers leveren duidelijke inspanningen om een voldoende breed, gradueel en evenwichtig onderwijsaanbod te realiseren.

Curriculum	Tijdens teamgerichte vormingsmomenten maakten de onderwijzers kennis met
Onderwijsaanbod	de visie van het leerplan muzische vorming en doelgericht werken. Dit traject
<i>Referentiekader</i>	leidde tot dialoog, een meer planmatige aanpak en een bewuster en doelmatiger
<i>Planning</i>	omgaan met de invulling van de verschillende domeinen voor muzische vorming.
<i>Evenwichtig en volledig</i>	
<i>Samenhang</i>	
<i>Brede harmonische vorming</i>	De onderwijzers werken met een muzische map waarin ze met ondersteunende
<i>Actief leren</i>	structuren doelgericht de lessen muzische vorming plannen. Bij de uitwerking
	van de lessen hebben ze aandacht voor de stappen van het muzisch proces. Per
	domein bundelen ze ideeën en materialen.

De onderwijzers duiden de aangeboden domeinen, de gebruikte technieken en de doelen per domein aan om de volledigheid te bewaken. Dit helpt hen om gedurende het schooljaar het onderwijsaanbod bij te sturen. Het muzisch kernteam verzamelt de doelenlijsten om op schoolniveau na te gaan of er al dan niet hiaten zijn of bepaalde domeinen worden over geaccentueerd. De onderwijzers appreciëren deze ondersteuning bij de bewaking van de volledigheid van het aanbod en houden rekening met de feedback die ze krijgen.

Het inzicht in de opbouw van de verschillende muzische leerlijnen is volop in ontwikkeling. De onderwijzers raadplegen een aantal bronnenboeken voor die domeinen waarmee ze minder vertrouwd zijn en om tegelijkertijd de moeilijkheidsgraad van de activiteit in te schatten. De klasleerkrachten geven op het einde van het schooljaar een synthesebeeld van de aangeboden activiteiten door aan de volgende klasleerkracht.

De meeste onderwijzers zijn zich bewust van de samenhang van de verschillende deeldomeinen en passen dit dan ook toe in hun lespraktijk. De onderwijzers geven aan dat het weergeven van de verschillende aparte domeinen in de planningsdocumenten hen helpt bij het bewaken van een evenwichtig en een volledig aanbod. Muzische vorming krijgt naast de expliciete onderwijstijd ook kansen tijdens andere leergebieden. De onderwijzers lassen regelmatig muzische tussendoortjes in.

Doorheen het schooljaar organiseert het team van de lagere afdeling

klasoverschrijdende momenten die het muzisch schoolklimaat positief beïnvloeden. De maandelijkse gezamenlijke toonmomenten, de deelname aan culturele activiteiten, de muzische projecten en de muzische afstudeervoorstelling bieden bijkomende kansen tot muzisch creatief bezig zijn, genieten van muzische impulsen en talentontplooiing. Tijdens de muzische activiteiten scheppen de onderwijzers geregeld kansen tot samenwerking met het oog op verbondenheid, leren van elkaar, zelfstandigheid en plezier beleven.

Materieel beheer
Uitrusting
Leermiddelen

Het schoolteam beschikt over voldoende leermiddelen om de leerplanrealisatie te verwezenlijken.

Evaluatie
Evaluatiepraktijk
Evenwichtig en representatief
Leerlingvolgsysteem
Gericht op bijsturing

De evaluatiepraktijk is in ontwikkeling. Het team van de lagere afdeling reflecteert in toenemende mate over de richtlijnen voor proces- en productevaluatie, zoals die onder meer in de leerplannen zijn opgenomen. Meer verschillende evaluatiewerkvormen komen doelbewust aan bod zoals toonmomenten en tentoonstellingen. De onderwijzers stimuleren de leerlingen om al tijdens het proces kritisch te reflecteren, zodat ze zichzelf kunnen bijsturen en laten de leerlingen meer zelf evalueren over het eindresultaat. Jaarlijks neemt het schoolteam met de oudste leerlingen deel aan proeven van een onderwijskoepel. De onderwijzers geven aan dat de resultaten bemoedigend zijn en dat de leerlingen beter presteren op het vlak van experimenteren en exploreren.

Evaluatie
Rapporteringspraktijk
Evenwichtig en volledig
Interne en externe
communicatie

Het team van de lagere afdeling ontwikkelde een apart muzisch rapport. Leerlingen en ouders krijgen gerichte feedback over een aantal gerealiseerde activiteiten. De domeinen en een algemeen attitudedoel staan telkens aangegeven, net als een foto van de activiteit en een korte feedback over de lesdoelen. De klasleerkracht formuleert bijkomend een kwalitatieve beoordeling. Er is ook ruimte voorzien voor zelfevaluatie door de leerling. Het team van de lagere afdeling geeft aan dat het positieve feedback ervaart vanuit de ouders op het gewijzigd rapport voor muzische vorming.

Begeleiding
Leerbegeleiding
Beeldvorming
Zorg

Door de veranderde rapportering hebben de onderwijzers een beter zicht op de muzische competenties van de leerlingen. Muzische vorming maakt ondertussen ook deel uit van het overgangsgesprek waarbij de onderwijzers stil staan bij de talenten en de interessegebieden van de leerlingen. Hierbij komt de ontwikkelingsevolutie van de leerlingen op muzisch vlak minder frequent ter sprake.

Uit klasobservaties blijkt dat de onderwijzers zich inspannen om tijdens de activiteiten een positieve en veilige sfeer te creëren in de klas. Ze ondersteunen de leerlingen bij de muzische realisaties. De onderwijzers stimuleren de leerlingen ook om hun persoonlijke talenten aan te spreken bij de realisatie van muzische klas- of schoolprojecten.

Professionalisering
Deskundigheidsbevordering
Interne expertise
Nascholingen

Een kerngroep muzische vorming stuurt het optimaliseringstraject aan dat de directeur en de pedagogische begeleider ondersteunen. De kerngroep vergadert geregeld en geeft nieuwe vormingsimpulsen en feedback aan het gehele schoolteam. Verschillende onderwijzers geven aan dat er meer een open cultuur in het team is ontstaan. Dit biedt mogelijkheden om te leren vanuit overleg van elkaar. Het team toont bereidheid om zich verder in te zetten om het aanbod van muzische vorming te verbeteren. Om de kwaliteit van de muzische lessen nog te verhogen en om nog sterker vertrouwd te geraken met de verschillende domeinen starten enkele teamleden met een basiscursus rond muzische vorming op een kunstacademie.

3.3 Inbreuken op de regelgeving

Voldoet

De door de school verplichte lessen 'onderwijs in eigen taal en cultuur' en 'Hebreeuws' die niet tot het gesubsidieerde onderwijspakket behoren, zijn van de gesubsidieerde lessen te onderscheiden. De school heeft hiervoor de lessenroosters aangepast. De niet-gesubsidieerde lessen worden voor of na de gesubsidieerde lessen georganiseerd. Op deze wijze wordt de controle door de onderwijsinspectie – op onder andere de naleving van de wet op de taalregeling – mogelijk gemaakt.

4 ADVIES EN REGELING VOOR VERVOLG

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning van tekort(en) zoals vermeld in punt 2 van dit verslag:

GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen' voor het lager onderwijs.

5 ADVIES BETREFFENDE DE OVERIGE REGELGEVING

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies betreffende de overige regelgeving: **GUNSTIG**

Het inspectieteam stelde geen inbreuken vast die voor verder gevolg doorgestuurd worden naar de bevoegde administratie.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Béatrice COOPMAN de inspecteur-verslaggever	Peggy MALFET de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	